

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-008-01/2014

P/14/080

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/080 – Oczyszczanie ścieków wytwarzanych w uzdrowiskach w wyniku udzielania zabiegów
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Aleksandra Trojak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88072 z dnia 26 marca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju, ul. Kraszewskiego 7, 33-380 Krynica Zdrój (dalej „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Reško, Burmistrz Krynicy-Zdroju (dalej „Burmistrz”). (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹, że nakłady poniesione na modernizację i rozwój komunalnej sieci kanalizacyjnej umożliwiają bieżący rozwój gminy uzdrowiskowej. W tym też celu zmierza planowana modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków. Wobec przyjętych założeń, że będą rozwijane funkcje lecznicze uzdrowiska, w istniejących programach i projektach nie uwzględniono jednak warunków odprowadzania ścieków powstających w wyniku udzielania kuracjom wodnych zabiegów leczniczych². Zakład Wodociągów i Kanalizacji nie podejmował działań w celu zapewnienia właściwej jakości ścieków pokąpielowych wprowadzanych do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych, a nadzór Urzędu Miasta na tym zakładem nie obejmował prawidłowości postępowania z tego rodzaju ściekami. Wprawdzie podstawę planowanej modernizacji oczyszczalni ścieków stanowiły wyniki badań laboratoryjnych ścieków komunalnych wpływających do oczyszczalni, na które składały się także ścieki pokąpielowe, to jednak nie można wykluczyć zmian jakościowych oraz istotnego ilościowego wzrostu tych ścieków, które negatywnie będą oddziaływać na skuteczność ich oczyszczania.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W badanym okresie, tj. od stycznia 2011 r. do kwietnia 2014 r., Gmina Krynica-Zdrój realizowała program wodno-ściekowy, w ramach którego rozbudowano i modernizowano sieć kanalizacyjną oraz planowano zmodernizowanie oczyszczalni ścieków w Powroźniku. Przyjęty plan rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych był spójny z ustaleniami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uzdrowiskowej Krynica” i miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Jednak ten plan, jak i „Strategia Rozwoju Gminy” oraz „Operat uzdrowiskowy” nie uwzględniały powstawania w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego ścieków po zabiegach kąpielowych, które według art. 2 pkt 11 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę³ powinny być traktowane jako ścieki przemysłowe. W konsekwencji nie podejmowano dotychczas

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna, a jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według takiej skali nie dawałoby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Zwanych dalej „ściekami pokąpielowymi”.

³ Ustawa z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), dalej „ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę”.

żadnych działań zmierzających do oceny jakości i ilości zrzuconych tego rodzaju ścieków do komunalnej sieci kanalizacyjnej. Tym samym nie określano zakładom lecznictwa uzdrowiskowego odpowiednich warunków do odprowadzania takich ścieków, pomimo takiego obowiązku wynikającego z rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych⁴.

Bieżący nadzór nad Zakładem Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy-Zdroju (dalej ZWiK) sprawowały wyznaczone osoby. NIK negatywnie ocenia fakt, iż działania te nie obejmowały zagadnień zapewnienia przez ZWiK prawidłowego zakwalifikowania ścieków pokąpielowych do ścieków przemysłowych wprowadzanych do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych, pomimo powszechnie upublicznianych ofert zakładów lecznictwa uzdrowiskowego o świadczeniu usług zdrowotnych w postaci kąpieli wodnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Tworzenie warunków dla uzyskiwania właściwej jakości ścieków, w tym ścieków pokąpielowych, wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych oraz odprowadzanych po oczyszczeniu do wód

Opis stanu faktycznego

1.1. Na terenie Uzdrowiska Krynica-Zdrój (dalej „Uzdrowisko”), położonego w granicach administracyjnych miasta Krynica-Zdrój, występują złoża wody leczniczej – szczawy: wodorowęglanowo-wapniowe, wodorowęglanowo-wapniowe krzemowe, wodorowęglanowo-magnezowo-sodowo-wapniowe żelaziste, wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe kwasowęglowe i tym podobne. Eksploatowano naturalne źródła wód leczniczych, tj. Źródło Główne, Jan, Józef, Słotwinka, z których wodę wykorzystywano do kuracji pitnej, do produkcji naturalnej wody mineralnej „Krynica” oraz do konfekcjonowania wód leczniczych. Źłoże wód leczniczych udostępniane było także przez 18 odwiertów, z których wody wykorzystywane były do kuracji pitnej (z odwiertów nr, nr: 5, 14, Zuber II), do konfekcjonowania wód leczniczych (odwierty: Zuber I, Zuber III, Zuber IV) oraz do kąpieli leczniczych (odwierty nr, nr: 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 14 i 18). Wody lecznicze ze złóż znajdujących się na terenie Uzdrowiska wykorzystywane do kąpieli leczniczych posiadały następujący skład chemiczny:

- HCO₃-Ca-Mg – z odwiertów nr 1 i nr 7,
- HCO₃-Ca-Mg, CO₂, Fe – z odwiertów nr 3 i nr 18,
- HCO₃-Ca – z odwiertu nr 6,
- HCO₃-Ca, Mn – z odwiertu nr 8,
- HCO₃-Ca-Na, CO₂, Fe – z odwiertu nr 9,
- HCO₃-Mg-Ca, CO₂, Fe – z odwiertu nr 10,
- HCO₃-Ca-Mg, CO₂ – z odwiertu nr 14.

(dowód: akta kontroli str. 58-81, 91-92)

1.2. Z funkcjonujących na terenie Uzdrowiska 16 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, świadczenia lecznicze w zakresie hydroterapii wykonywane były w 15 zakładach, w tym co najmniej w 11 zakładach do tych zabiegów należały m.in. kąpiele solankowe i borowinowe, z wykorzystaniem roztworów nabywanych z innych uzdrowisk. Ścieki powstające po takich kąpielach w ilości od 11 do 14 tys. m³ rocznie⁵, zawierały m.in: siarczany i chlorki, tj. substancje zanieczyszczające wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Budownictwa o warunkach wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Wobec

⁴ Dz. U. Nr 136, poz. 964 – rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem o warunkach wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych”.

⁵ Według informacji uzyskanych przez NIK w toku niniejszej kontroli od działających w Krynicy-Zdroju sanatoriów uzdrowiskowych, ośrodków sanatoryjno-wypoczynkowych i Wojskowego Szpitala Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjnego.

powyższego nie można uznać, że ścieki pokąpielowe mają zbliżony skład do ścieków pochodzących z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstających w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych. Zatem ścieki pokąpielowe winny zostać zakwalifikowane jako ścieki przemysłowe, które – zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę – są ściekami niebędącymi ściekami bytowymi, powstałymi w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością.

(dowód: akta kontroli str. 4-40, 58-72, 81-90, 279-303)

1.3. Burmistrz 20 lipca 2012 r. otrzymał „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych dla Zakładu Wodociągowego i Kanalizacji w Krynicy-Zdroju na lata 2013-2015”. Plan ten został uchwalony przez Radę Miejską 30 sierpnia 2012 r.⁶ Przyjęte w nim zadania odnoszące się do gospodarki ściekowej dotyczyły:

- zadań z „Programu wodno-ściekowego Gminy Krynica-Zdrój” dofinansowanego z Funduszu Spójności, w ramach którego od 2008 r. realizowano 7 kontraktów wartości 64,6 mln zł netto,
- modernizacji dwóch stacji uzdatniania wody, wymiany odcinków wodociągu w Tyliczu, budowy sieci wodociągowej na ul. Polnej w Krynicy-Zdroju, budowy sieci wodociągowej łączącej Tylicz z Mochnaczką Niżną (szacunkowy koszt 590 tys. zł netto w latach 2013-2015),
- budowy sieci kanalizacji sanitarnej w Tyliczu wraz z modernizacją pompowni ścieków w Tyliczu (szacunkowy koszt 900 tys. zł netto w latach 2013-2015),
- budowy kanalizacji Czyrna-Piorunka (szacunkowy koszt 5 400 tys. zł netto w latach 2014-2015),
- modernizacji oczyszczalni ścieków w Powroźniku (koszt realizacji I etapu zadania planowano na lata 2014-2015 w kwocie 3 mln. zł, a całkowity koszt szacowano na ok. 25 mln. zł).

(dowód: akta kontroli str. 93-104)

Plan ten był zgodny ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uzdrawiskowej Krynica” (dalej „Studium”) oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W rysunku Studium uwidoczniło lokalizację grupowych oczyszczalni ścieków (w Powroźniku i Polanach) oraz przepompowni ścieków i głównych kolektorów ściekowych. Studium to uchwalone było w 1997 r.⁷ i do czasu niniejszej kontroli (maj 2014 r.) nie wprowadzono do niego żadnych zmian. Zadanie aktualizacji Studium i statutu Uzdrawiska, pierwotnie planowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Krynica-Zdrój w latach 2013-2015, zostało przesunięte na lata 2014-2016 z nakładami finansowymi w kwocie 1.050 tys. zł, z tym że na 2014 r. nie przewidziano wydatkowania środków na ten cel.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone w 2012 r. dla całego obszaru Uzdrawiska, zobowiązywały do równoczesnej realizacji sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz do odprowadzenia ścieków komunalnych z całego obszaru objętego planem do komunalnej oczyszczalni ścieków w Powroźniku. Plany te dopuszczały w terenach nieobjętych gminnym systemem odprowadzenia ścieków, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej, realizację indywidualnych rozwiązań w zakresie unieszkodliwiania ścieków. Na gromadzenie ścieków w obszarach górniczych utworzonych dla wód leczniczych niezbędne było uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego.

(dowód: akta kontroli str. 105-118, 162-163, 198, 270-278)

W Strategii Rozwoju Gminy⁸ zagadnienia odnoszące się do gospodarki ściekowej, ograniczały się do danych dotyczących wskaźników procentowych liczby mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, długości czynnej sieci kanalizacyjnej i liczby osób korzystających z tej sieci w latach 2009-2011, w porównaniu do dwóch innych uzdrawisk i średniej krajowej. Wytyczono cztery cele strategiczne, tj.:

⁶ Uchwała nr XXIX.174.2012 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 30 sierpnia 2012 r.

⁷ Uchwała Nr XXXIV/254/97 Rady Gminy Uzdrawiskowej Krynica z dnia 28 sierpnia 1997 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.

⁸ „Strategia rozwoju miasta i gminy Krynica-Zdrój” przyjęta uchwałą Nr XLIV.252.2013 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 27 czerwca 2013 r.

- 1) Estetyczne i efektywne gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie – uporządkowanie przestrzeni całej gminy, co ułatwi rozwój ciągów infrastrukturalnych, rewitalizację miejscowości oraz optymalizację wykorzystania powierzchni gminy. Podano przy tym, że zagospodarowanie przestrzenne gminy musi brać pod uwagę ochronę środowiska, które to jest jednym z podstawowych zasobów naturalnych gminy.
- 2) Wzmocnienie potencjału gospodarczego Krynicy-Zdroju – jako podstawę funkcjonowania gospodarki gminy wskazano szeroko rozumianą turystykę (uzdrowską, biznesową, związaną ze sportami zimowymi, itp.).
- 3) Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców Krynicy-Zdroju – poprzez rozwój czynników ekonomicznych i związanych ze sferą społeczną.
- 4) Zwiększenie dostępu do informacji i skutecznej współpracy gminy z innymi podmiotami na rzecz rozwoju regionu.

W Programie ochrony środowiska⁹ zakładano m.in. rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz modernizację oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 119-143, 144-161)

W żadnym z wymienionych wyżej opracowań nie zostały zawarte ustalenia lub przedstawione rozwiązania odnoszące się do istnienia ścieków pokąpielowych i ich wprowadzania do gminnej sieci kanalizacyjnej. Zagadnieniami w tym zakresie nie zajmowała się także Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ładu i Porządku Publicznego Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju, do której zakresu działania należały sprawy funkcjonowania infrastruktury komunalnej.

(dowód: akta kontroli str. 105-164)

1.4. W „Operacie uzdrowskim” z 2008 r. podano, że sieć kanalizacyjna w Krynicy-Zdroju wykonana była z rur betonowych i kamionkowych, które po długim okresie eksploatacji uległy naturalnemu zniszczeniu i infiltrowały znaczne ilości wód gruntowych, co powodowało pogarszanie pracy oczyszczalni ścieków. Zużycie techniczne urządzeń i obiektów oczyszczalni ścieków w Powroźniku, do której doprowadzano ścieki sanitarne z Krynicy-Zdroju oraz z pompowni w Tyliczu, określono jako duże (części zanieczyszczeń typu skratki przepuszczane były do piaskownika i komór osadu czynnego, występowała niska sprawność odwadniania pulpy piaskowej, korozja rurociągów doprowadzających powietrze z dmuchaw do komór osadu czynnego powodowała zapychanie rdzą dyfuzorów przeponowych i zmniejszenie ich przepuszczalności). Według operatu ścieki dopływające do oczyszczalni były typowymi ściekami bytowo-gospodarskimi powstającymi w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej (odpływy z ubikacji, umywalni, łazienki, kuchni, pralni), a ścieki przemysłowe dostarczały tylko dwa podmioty¹⁰. Założenia perspektywiczne Operatu uzdrowskiego, zalecające m.in. całkowitą kanalizację terenu gminy i modernizację oczyszczalni ścieków, modernizację ujęć wody pitnej, modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej oraz skuteczną ochronę istniejących ujęć wód mineralnych, zostały uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w 2012 r. dla całego obszaru Uzdrowska.

W decyzji Ministra Zdrowia potwierdzającej możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowskiego na obszarze uznanym za uzdrowsko Krynica-Zdrój¹¹ nie były przewidziane warunki odnoszące się do gospodarki ściekowej – stwierdzono, że uzdrowsko posiada infrastrukturę techniczną w tym zakresie, oraz że sieć kanalizacyjna „jest stara i wymaga napraw”.

(dowód: akta kontroli str. 40-57, 74-90, 162-163)

1.5. Zasady zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków realizowanego na terenie Gminy określone zostały w regulaminie¹², który obowiązuje od kwietnia 2006 r. Ustalenia tego regulaminu w zakresie odprowadzania ścieków

⁹ „Program ochrony środowiska dla Gminy Krynica-Zdrój na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” uchwalony uchwałą Nr XL.231.2013 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 17 kwietnia 2013 r.

¹⁰ Ubojnia bydła w Mochnacze Wyżnej oraz „Coca-Cola” HBC Polska Sp. z o.o. rozlewnia w Tyliczu, dostarczające (wg danych za okres od stycznia do listopada 2006 r.) odpowiednio ok. 9 tys. m³ i 69 tys. m³ ścieków podczyszczonych, o parametrach określonych w pozwoleniach wodno-prawnych.

¹¹ Decyzja nr 29 Ministra Zdrowia z dnia 15 czerwca 2009 r., znak MZ-OZU-520-15872-3/GR/09.

¹² Uchwała Nr XLIII/300/05 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2006 r. Nr. 182, poz. 1245 z dnia 14 kwietnia 2006 r.

dostosowane były do rozwiązań technicznych funkcjonujących na terenie Gminy. Zgodnie z tymi ustaleniami ZWiK posiadał m.in. prawo do przeprowadzania bieżącej kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych oraz przestrzegania umownych ustaleń dotyczących technicznych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Mógł też odmówić przyłączenia nowego odbiorcy do istniejącej sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, jeżeli przyłączenie spowodowałoby pogorszenie warunków technicznych tak, że nie zostanie zachowany minimalny poziom usług, w tym m.in. jeżeli zabraknie wymaganych zdolności produkcyjnych oczyszczalni ścieków.

Odbiorcy zostali zobowiązani m.in. do użytkowania instalacji kanalizacyjnej w sposób niepowodujący zakłóceń funkcjonowania sieci kanalizacyjnej, udostępniania danych technicznych i danych z eksploatacji własnych ujęć, wykorzystywania przyłącza kanalizacyjnego wyłącznie w celach i na warunkach określonych w umowie. Osoby ubiegające się o przyłączenie nieruchomości do sieci powinny wskazać przewidywaną ilość odprowadzanych ścieków i ich rodzaj, a w przypadku dostawców ścieków przemysłowych – również jakość odprowadzanych ścieków oraz zastosowanych lub planowanych do zastosowania urządzeń podczyszczających.

(dowód: akta kontroli str. 254-265)

1.6. W Gminie od 2008 r. realizowano Program wodno-ściekowy, którego celem było m.in. ograniczenie ilości wód opadowych i roztopowych kierowanych na oczyszczalnię ścieków w Powroźniku i usprawnienie pracy tej oczyszczalni, oczyszczanie ścieków powstających na dotychczas nieskanalizowanych terenach wiejskich oraz poprawa jakości powstających odpadów. Zakres rzeczowy Programu obejmował m.in.: budowę i modernizację 44,5 km sieci kanalizacyjnej w Krynicy-Zdroju (w tym wymianę głównych kolektorów sanitarnych), Tyliczu, Muszynie, Bereście i Polanach, budowę ok. 11 km sieci kanalizacji opadowej, budowę oczyszczalni ścieków w Polanach oraz modernizację oczyszczalni ścieków w Powroźniku w zakresie gospodarki osadem i mechanicznego oczyszczania ścieków.

W latach 2011 – 2014 (do kwietnia) na zadania inwestycyjne związane z gospodarką ściekową wydatkowano 15.420 tys. zł. W 2014 r. planowane jest rozpoczęcie modernizacji oczyszczalni ścieków w Powroźniku, na którą zaplanowano 17.143 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 195-199)

1.7. Do Urzędu nie wpłynęły wnioski podmiotów prowadzących na terenie Gminy usługi w postaci kąpielni zawierających chlorki lub siarczany, o stworzenie warunków dla odprowadzania ścieków powstałych po takich kąpielach. Nie otrzymano też rezygnacji z prowadzenia działalności uzdrowiskowej, związanej z brakiem na terenie Gminy odrębnej oczyszczalni ścieków pokąpielowych.

(dowód: akta kontroli str. 195)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W żadnym z dokumentów strategicznych Gminy (np. Strategia rozwoju Gminy, Program ochrony środowiska) jak też miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uzdrowiska Krynica-Zdrój, w „Operacie uzdrowiskowym” oraz w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych nie znajdowała się wzmianka wskazująca na uwzględnienie w planowanych działaniach wprowadzania do kanalizacji komunalnej ścieków pokąpielowych przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego oraz oddziaływania tego rodzaju ścieków na proces oczyszczania. Ponadto w Urzędzie nie podjęto działań związanych z występowaniem ścieków pokąpielowych, a także działań mających na celu ustalenie ich oddziaływania na środowisko wodne.
2. Pracownicy Urzędu podczas weryfikacji wniosków taryfowych ZWiK z lat 2010-2013 akceptowali zapis zamieszczony w części dotyczącej warunków stosowania cen i stawek opłat stwierdzający, że „jakość dostarczanych ścieków jest niezależna od ich pochodzenia”.

(dowód: akta kontroli str. 4-57, 98-102, 144-163, 195, 200, 211-223, 266)

Burmistrz wyjaśnił, że analizując wyniki wieloletnich badań prowadzonych przez ZWiK na dopływie do oczyszczalni można jednoznacznie stwierdzić brak wpływu na środowisko wodne marginalnej ilości ścieków pokąpielowych dopływających na oczyszczalnię ścieków w Powroźniku w stosunku do ogólnej ilości ścieków komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 305-306)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań związanych z modernizacją i rozwojem komunalnej sieci kanalizacyjnej, a także ubieganiem się o pozyskanie środków na modernizację gminnej oczyszczalni ścieków. Wobec przyjętych założeń, że zostaną zachowane funkcje lecznicze uzdrowiska, w istniejących programach i projektach nie uwzględniono jednak warunków do odprowadzania ścieków pokąpielowych, co NIK ocenia negatywnie.

2. Sprawowanie przez gminę nadzoru nad przedsiębiorstwem wodno-kanalizacyjnym w celu zapewnienia właściwej jakości ścieków pokąpielowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Zadanie Gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków od marca 2008 r. realizuje ZWiK, funkcjonujący jako jednostka budżetowa. Nadzorowanie zadań związanych m.in. ze zbiorowym odprowadzaniem ścieków należy do Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska¹³, w szczególności do podinspektora ds. gospodarki komunalnej i bezpieczeństwa sanitarnego gminy¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 165-194)

2.2. Burmistrz w badanym okresie zlecił przeprowadzenie w ZWiK jednej kontroli – w październiku 2012 r. Dotyczyła ona wydatków inwestycyjnych i wykazała nieprawidłowości polegające m.in. na dokonaniu zakupu inwestycyjnego nieprzewidzianego w planie finansowym oraz nieuprawnionym przeniesieniu środków na ten zakup z paragrafu wydatków inwestycyjnych na paragraf wydatków na zakupy inwestycyjne. Zalecenia pokontrolne zrealizowano, o czym Burmistrz został powiadomiony ustnie.

Dyspozycje pisemne kierowane w badanym okresie do ZWiK, związane z gospodarką ściekową, dotyczyły wyłącznie ponownego przedstawienia wniosku o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków na okres od listopada 2013 r. do października 2014 r., uwzględniającego uwagi osób weryfikujących wnioski, tj. zastępcy Burmistrza, Skarbnika Gminy Krynica-Zdrój oraz Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.

Burmistrz wyjaśnił, że osobiście co najmniej dwukrotnie w miesiącu spotykał się z Dyrektorem ZWiK w celu omówienia bieżącej działalności tej jednostki oraz realizacji zadań, a Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska oraz podinspektor tego Wydziału utrzymywali bieżący kontakt z kadrą kierowniczą lub pracownikami ZWiK, przy czym nie dokumentowano takich kontaktów. Ponadto w czasie nieobecności w pracy Dyrektora ZWiK do sprawowania funkcji dyrektora ZWiK wyznaczyl od 21 listopada do 31 grudnia 2012 r. Zastępcę Burmistrza Krynicy-Zdroju, a od stycznia do kwietnia 2013 r. Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.

(dowód: akta kontroli str.210-225, 248-252)

2.3. Na terenie Gminy wprowadzano jedną grupę taryfową odbiorców usług w zakresie odprowadzania ścieków, obejmującą gospodarstwa domowe i pozostałych dostawców

¹³ Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju nadany zarządzeniem nr 557.2013 Burmistrza Krynicy-Zdroju z dnia 14 sierpnia 2013 r. Poprzednie Regulaminy Organizacyjne Urzędu, obowiązujące w badanym okresie nadane były zarządzeniami Burmistrza Krynicy-Zdroju: nr 485/a/09 z dnia 30 kwietnia 2009 r., nr 143.2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r., nr 327.2012 z dnia 2 sierpnia 2012 r. i nr 362A.2012 z dnia 16 października 2012 r.

¹⁴ Zakresy czynności Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska oraz podinspektora ds. gospodarki komunalnej i bezpieczeństwa sanitarnego gminy.

ścieków. We wnioskach taryfowych zostało to uzasadniane brakiem zróżnicowania kosztów odprowadzania ścieków oraz kierowaniem ścieków na oczyszczalnię tym samym systemem kanalizacji i oczyszczaniem ich przy zastosowaniu jednakowych procesów technologicznych. W związku z tym stawki za odbiór wszystkich rodzajów ścieków na terenie Gminy były jednakowe i w kontrolowanym okresie wynosiły miesięcznie netto: 3,72 zł/m³ do 31 października 2011 r., 4,13 zł/m³ od 1 listopada 2011 r. do 31 października 2012 r. oraz 4,82 zł/m³ od 1 listopada 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 200-225, 226-247)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nadzór prowadzony przez Urząd nad działalnością ZWiK nie uwzględniał zagadnień związanych z prawidłowością zakwalifikowania ścieków pokąpielowych. W szczególności nie zwrócono uwagi na uznanie przez ZWiK powstających w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego ścieków pokąpielowych jako „pochodzących ze źródła socjalno-bytowego” zamiast kwalifikowanie tych ścieków do ścieków przemysłowych.

(dowód: akta kontroli str. 248-253, 266)

Burmistrz w wyjaśnieniu podał m.in., że nie zwracano uwagi na powyższą sprawę, gdyż ścieki odprowadzane z sanatoriów zostały przez gminę zaliczone do ścieków komunalnych zgodnie art. 9 pkt. 16 Prawa wodnego¹⁵, w którym określono co rozumie się pod pojęciem „ścieki komunalne”. Zdaniem Burmistrza ścieki odprowadzane z ww. obiektów posiadają znamiona ścieków komunalnych, a nie przemysłowych.

(dowód: akta kontroli str. 268)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że zgodnie z przywołanym wyżej przepisem ścieki komunalne są odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, podczas gdy opisywany w niniejszym wystąpieniu problem ścieków pokąpielowych dotyczy ich powstawania w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego i wprowadzania do komunalnej sieci kanalizacyjnej. Zgodnie z art.9 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne przez ścieki bytowe rozumie się ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków. Zatem przesłanką do zakwalifikowania ścieku za ściek bytowy jest miejsce pochodzenia i skład analogiczny lub zbliżony do ścieku pochodzącego w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstwa domowego. Nie można uznać wyników badań składu chemicznego ścieków komunalnych wpływających do oczyszczalni, a zatem mieszaniny ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, jako podstawy do uznawania ścieków pokąpielowych za ścieki bytowe.
2. W następstwie pomijania faktu powstawania w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego ścieków przemysłowych w postaci ścieków pokąpielowych zakłady te nie były zobowiązane do wypełniania obowiązków określonych w art. 10 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Ponadto dla zakładów tych ZWiK nie ustalił warunków wprowadzania ścieków przemysłowych do komunalnej sieci kanalizacyjnej, określonych w rozporządzeniu Ministra Budownictwa o warunkach wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, a także zakłady te nie były zobowiązane do wypełnienia innych obowiązków wynikających z przepisów tego rozporządzenia.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sprawowanie nadzoru nad ZWiK w celu zapewnienia właściwej jakości ścieków pokąpielowych wprowadzanych do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych.

¹⁵ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu ustalenia faktycznej liczby dostawców ścieków przemysłowych na terenie Gminy, w tym ścieków pokąpielowych oraz doprowadzenia do ustalenia wpływu tych ścieków na środowisko wodne,
- 2) uwzględnienie problematyki oczyszczania ścieków pokąpielowych przy aktualizowaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy oraz w innych opracowaniach strategicznych dotyczących gospodarki wodnościekowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Krakowie, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia   czerwca 2014 r.

Kontroler:
Aleksandra Trojak
główny specjalista kontroli państwowej

---

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.